

Prövning av förslag till alternativ metod som back-up

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) godkänner Nord Pool AS och EPEX SPOT SEs förslag till alternativ metod som back-up. Förslaget finns bilagerat till detta beslut (bilaga 1).

Beslutet gäller under förutsättning att samtliga tillsynsmyndigheter i EU fattar ett beslut med samma innebörd inom föreskriven tidsfrist.

Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Beskrivning av ärendet

I Europeiska kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (förordning (EU) 2015/1222) fastställs att alla nominerade elmarknadsoperatörer, i samarbete med systemansvariga för överföringssystem (systemansvariga), ska säkerställa att priskopplingsalgoritmen och matchningsalgoritmen för kontinuerlig handel uppfyller kraven som föreskrivs i artikel 39 respektive 52. De nominerade elmarknadsoperatörerna ska även utarbeta ett förslag till alternativ metod som back-up när det uppstår problem med den normala marknadskopplingsprocessen.

Förslag till alternativ metod som back-up

Nord Pool AS (Nord Pool) och EPEX SPOT SE (EPEX) inkom den 17 februari 2017 med ett förslag till alternativ metod som back-up i enlighet med artikel 36.3 i förordning (EU) 2015/1222. Förslaget hade utarbetats gemensamt av de nominerade elmarknadsoperatörerna i EU.

Ei analyserade förslaget tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter i EU och myndigheterna tog ett samordnat beslut om att förslaget till metod behövde ändras. Ei skickade den 14 augusti 2017 en begäran till Nord Pool och EPEX med information om på vilket sätt den föreslagna metoden behövde omarbetas. Nord Pool och EPEX återkom till Ei med ett reviderat förslag till metod den 13 november 2017.

Sammanfattning av förslaget

Sedan tidigare har i de nominerade elmarknadsoperatörernas marknadskopplingsoperatörsplan¹ fastställts att en operativ nominerad elmarknadsoperatör² vid varje given tidpunkt måste utföra någon av följande roller:

- a) Samordnare,
- b) back-upsamordnare, alternativt,
- c) operatör.

Back-upförfarande för den gemensamma dagen före-kopplingen

Genom priskopplingen fastställs ett elpris för varje elområde. De nominerade elmarknadsaktörerna ska, i samarbete med de systemansvariga, använda den alternativa metoden för back-up när det uppstår problem med den normala marknadskopplingsprocessen. Detta avser tiden före tidpunkten för när reservförfaranden enligt artikel 44 i förordning (EU) 2015/1222 ska börja användas.

Under en marknadskopplings-session upprättar operatörerna kommunikation mellan sig med hjälp av ett system för utbyte av filer. I förslaget anges att operatörerna ska upprätta minst en alternativ anslutning mellan alla operatörer som kan användas om det uppstår ett problem med det ordinarie systemet. Under en ordinarie marknadskopplings-session utför operatörerna vidare marknadskopplingen i ett primärt datacenter. Varje operatör kan enligt förslaget på frivillig basis etablera ett sekundärt datacenter som denne kan använda om det uppstår ett problem med det primära datacentret.

I normala fall utförs marknadskopplingen av en operatör som agerar samordnare medan en annan operatör agerar back-upsamordnare. I de fall den operatör som utför marknadskopplingsfunktionen inte kan fullfölja processen så ska back-upsamordnaren ta över samordnarens roll.

De systemansvariga ska tillhandahålla operatörerna information om överföringskapacitet mellan elområden och/eller tilldelningsbegränsningar. Varje operatör ska ha en etablerad kommunikation mellan sig och systemet för marknadskopplingsfunktionen för tillhandahållande av den informationen. Enligt förslaget ska alla operatörer upprätta minst en alternativ anslutning till systemet för marknadskopplingsfunktionen där de kan tillhandahålla informationen om överföringskapacitet mellan elområden och/eller tilldelningsbegränsningar. Varje operatör ska även ha en etablerad kommunikation för att tillhandahålla anonymiserade orderböcker till systemet för marknadskopplingsfunktionen. Enligt förslaget är operatörerna skyldiga att upprätta

¹ Godkänd av Ei genom beslut den 20 juni 2017, dnr 2016-100519.

² En nominerad elmarknadsoperatör har tre alternativ för att bli en operativ nominerad elmarknadsoperatör. Den kan antingen vara; a) samägare till tillgångarna i funktionen som marknadskopplingsoperatör, b) licensinnehavare till tillgångarna i funktionen som marknadskopplingsoperatör eller, c) delegerande nominerad elmarknadsoperatör.

minst en alternativ kommunikationsväg till systemet för marknadskopplingsfunktionen där de kan tillhandahålla dessa orderböcker.

Samordnaren ska enligt förslaget analysera eventuella problem som identifieras under priskopplingsalgoritmens beräkningsprocess. Alla operatörer som deltar i marknadskopplingssessionen är skyldiga att vidta alla rimliga åtgärder för att lösa eventuella problem som identifieras. De nominerade elmarknadsoperatörerna får, när det finns risk för att priskopplingsalgoritmen inte kan ge några resultat, använda en alternativ förtestad konfiguration.

Varje operatör ansvarar för valideringen av sina egna resultat. Varje operatör ska ha en etablerad kommunikation mellan sig och systemet för marknadskopplingsfunktionen där de kan bekräfta eller avvisa priskopplingsalgoritmens resultat. Enligt förslaget är operatörerna skyldiga att ha minst en alternativ kommunikationsväg till systemet för marknadskopplingsfunktionen där de kan bekräfta eller avvisa resultatet. Motsvarande skyldighet föreslås avseende den information som operatörerna ska tillhandahålla systemet för marknadskopplingsfunktionen när det gäller om de systemansvariga bekräftar eller avvisar priskopplingsalgoritmens resultat.

Förslaget uppställer också krav på vissa specificerade övningar och tester.

Back-upförfarande för den gemensamma intradagskopplingen

Den gemensamma intradagskopplingen är organiserad på ett annat sätt än den gemensamma dagen före-kopplingen och har därför andra metoder för back-up.

Alla nominerade elmarknadsoperatörer, centrala motparter, samordnade kapacitetsberäknare och systemansvariga för överföringssystem ska vara anslutna till den centrala leverantören av värdtjänster via både en primär och en sekundär kommunikationsledning. Om det uppstår ett problem på den primära kommunikationsledningen ska den aktuella aktören byta till den sekundära kommunikationsledningen. Som ytterligare ett back-upalternativ kommer de systemansvariga för överföringssystemen att kunna agera som back-up för relevanta samordnade kapacitetsberäknare eller för andra systemansvariga för överföringssystem enligt lokala arrangemang.

Vid normal drift kommer operatörerna utföra marknadskopplingsfunktionerna i ett primärt datacenter. Om det uppstår problem i det primära datacentret ska den centrala leverantören av värdtjänster automatiskt byta till ett sekundärt datacenter.

Om det uppstår ett problem som påverkar ett eller flera, men inte alla områden eller sammanlänkningsnät, ska de nominerade elmarknadsoperatörer som berörs stänga av det eller de områden som påverkas från den delade orderboken för att isolera problemet. Relevanta systemansvariga ska vidare stänga av det påverkade områdets sammanlänkningsnät. Intradagshandeln i övriga områden ska i dessa fall fortsätta.

Förslaget ställer också krav på vissa specificerade övningar och tester.

Tidplan för genomförande

De nominerade elmarknadsoperatörerna ska genomföra förslaget till back-up metod i ett elområde med avseende på genomförandet av den gemensamma dagen före-kopplingen/gemensamma intradagskopplingen omedelbart efter de nationella tillsynsmyndigheternas godkännande av förslaget till back-up metod och med avseende på ändringen och driften av den gemensamma dagen före-kopplingen/gemensamma intradagskopplingen omedelbart efter

- a) genomförandet av funktionen som marknadskopplingsoperatör i enlighet med artikel 7.3 i förordning (EU) 2015/1222, och
- b) arrangemangen för att tillgodose fler än en nominerad elmarknadsoperatör, som utarbetats i enlighet med artikel 45 och 57 i förordning (EU) 2015/1222, genomförs i relevant elområde där fler än en nominerad elmarknadsoperatör är utnämnd och/eller erbjuder handelstjänster.

Förslagets förenlighet med artikel 3

Nord Pool och EPEX har inkluderat en beskrivning av varför förslaget är förenligt med artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222, det vill säga de övergripande målen med förordningen.

Samråd utfört av de nominerade elmarknadsoperatörerna

Nord Pool har tillsammans med övriga nominerade elmarknadsoperatörer genomfört ett samråd under perioden den 3 november 2016 – den 2 december 2016. Enligt det inkomna förslaget har de nominerade elmarknadsaktörerna beaktat de synpunkter som kom in under samrådet.

Samråd utfört av Ei

Ei har den 21 mars 2017 organiserat ett seminarium där Nord Pool och EPEX presenterade förslaget för deltagande marknadsaktörer. Aktörerna hade efter seminariet möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter. Inga synpunkter med relevans för förslaget har kommit in.

Samordning av tillsynsmyndigheterna

Ei har tillsammans med övriga tillsynsmyndigheter i EU berett ärendet inom ramen för Energy Regulators Forum, ERF. Syftet med beredningen i ERF är att samordna de beslut som framgår av förordning (EU) 2015/1222 och som kräver beslut av alla tillsynsmyndigheter i EU.

Den 24 januari 2018 kom berörda tillsynsmyndigheter överens om att förslaget till alternativ metod som back-up kunde godkännas.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Kommissionens förordning (EU) 2015/1222

Senast 18 månader efter denna förordnings ikraftträdande ska alla nominerade elmarknadsoperatörer, i samarbete med systemansvariga för överföringssystem, utarbeta ett förslag till alternativ metod som back-up, som uppfyller de skyldigheter som anges i artikel 39 respektive 52. Förslaget till metod ska vara föremål för samråd i enlighet med artikel 12 (artikel 36.3).

Förslaget ska innehålla ett förslag till tidplan för dess genomförande samt en beskrivning av vilka effekter förslaget förväntas få för de övergripande målen i förordningen (artikel 9.9)

De övergripande målen i förordningen är följande (artikel 3).

- a) främja ändamålsenlig konkurrens inom elproduktion, elhandel, och elförsörjning,
- b) säkerställa optimal användning av infrastruktur för överföring,
- c) säkerställa driftsäkerhet,
- d) optimera beräkning och tilldelning av kapacitet mellan elområden,
- e) säkerställa rättvis och icke-diskriminerande behandling av systemansvariga för överföringssystemen, nominerade elmarknadsoperatörer, byrån, tillsynsmyndigheter och marknadsaktörer,
- f) säkerställa och förbättra öppen och tillförlitlig information,
- g) bidra till en effektiv och långsiktig drift och utveckling av elöverföringssystemet och elsektorn i unionen,
- h) ta hänsyn till behovet av en rättvis och välordnad marknad och en rättvis och välordnad prisbildning,
- i) skapa en spelplan med lika villkor för nominerade elmarknadsoperatörer,
- j) tillhandahålla en icke-diskriminerande tillgång till kapacitet mellan elområden.

Förslaget ska godkännas av Ei och övriga tillsynsmyndigheter i EU (artikel 9.6 (f)).

Förslaget ska godkännas av alla tillsynsmyndigheter i EU vilket innebär att tillsynsmyndigheterna ska samråda, samordna och driva ett nära samarbete med varandra för att nå en överenskommelse (artikel 9.10).

Om en eller flera tillsynsmyndigheter begär en ändring för att godkänna de metoder som lämnats in, ska de berörda nominerade elmarknadsoperatörerna inom två månader efter tillsynsmyndigheternas begäran lämna in ett förslag till ändrade metoder för godkännande. De behöriga tillsynsmyndigheterna ska besluta om de ändrade villkoren eller metoderna inom två månader efter det att de lämnats in (artikel 9.12).

De nominerade elmarknadsoperatörerna med ansvar för att lämna in förslag till villkor eller metoder ska samråda med intressenter, inklusive de berörda myndigheterna i varje medlemsstat, om utkastet till förslag till metoder, där detta uttryckligen anges i förordningen. Samrådet ska pågå i minst en månad (artikel 12.1).

Priskopplingsalgoritmen ska använda följande för att ge resultat:

- a) Tilldelningsbegränsningar som fastställts i enlighet med artikel 23.3.
- b) Resultat för kapacitet mellan elområden som validerats i enlighet med artikel 30.
- c) Order som lämnats in i enlighet med artikel 40.

Priskopplingsalgoritmen ska ge åtminstone följande resultat samtidigt för varje marknadstidsenhet:

- a) Ett enda jämviktspris i euro/MWh inom varje elområde och marknadstidsenhet.
- b) En enda nettoposition inom varje elområde och varje marknadstidsenhet.
- c) Information som gör det möjligt att fastställa status för orderbehandlingen.

Alla nominerade elmarknadsoperatörer ska säkerställa riktigheten och effektiviteten för resultaten från den gemensamma priskopplingsalgoritmen.

Alla systemansvariga för överföringssystem ska kontrollera att resultaten från priskopplingsalgoritmen är förenliga med kapaciteten mellan elområdena och med tilldelningsbegränsningarna (artikel 39).

Alla nominerade elmarknadsoperatörer ska, som en del av funktionen som marknadskopplingsoperatör, säkerställa att matchningsalgoritmen för kontinuerlig handel ger åtminstone följande resultat:

- a) Status för orderbehandlingen och priserna per affär.
- b) En enda nettoposition för varje elområde och marknadstidsenhet inom intradagsmarknaden.

Alla nominerade elmarknadsoperatörer ska säkerställa riktigheten och effektiviteten för resultaten från matchningsalgoritmen för kontinuerlig handel.

Alla systemansvariga för överföringssystem ska kontrollera att resultaten från matchningsalgoritmen för kontinuerlig handel är förenliga med kapaciteten mellan elområden och tilldelningsbegränsningarna i enlighet med artikel 58.2 (artikel 52).

Ellagen (1997:857)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen (12 kap. 1 b §).

Ei:s motivering till beslutet

Formella krav på beslutsprocessen

Nord Pool och EPEX har den 17 februari 2017 kommit in med ett förslag till alternativ metod som back-up i enlighet med artikel 36.3 i förordning (EU) 2015/1222. Ei har den 14 augusti 2017 begärt att förslaget ska ändras och den 13 november 2017 har Nord Pool och EPEX kommit in med ett reviderat förslag till metod.

Förslaget har tagits fram av Nord Pool och EPEX tillsammans med övriga nominerade elmarknadsoperatörer. Marknadsaktörerna har getts möjlighet att lämna synpunkter. Sökanden har således hållit samråd kring förslaget i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (EU) 2015/1222.

Förslaget uppfyller, i enlighet med vad som stadgas i artikel 36.3 i förordning (EU) 2015/1222, de skyldigheter som anges i artikel 39 respektive 52.

Ei har samordnat detta beslut med berörda tillsynsmyndigheter.

Sammantaget är de formella kraven på beslutsprocessen uppfyllda.

Prövning av förslaget

Ei:s prövning av om förslaget ska godkännas utgår från artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222. I artikeln anges de övergripande målen med förordningen och förslaget måste vara förenligt med dessa.

I förslaget anges de rutiner och processer som måste ha alternativa metoder som back-up för att priskopplingsalgoritmen och matchningsalgoritmen för kontinuerlig handel ska uppfylla kraven som föreskrivs i artikel 39 respektive 52. I förslaget beskrivs inte i detalj hur dessa metoder ska vara utformade eller vilken teknik som ska användas utan förslaget fokuserar på vad som ska uppnås med dem. Ei gör bedömningen att det är en lämplig detaljeringsgrad. De enskilda nominerade elmarknadsoperatörerna bör ha bäst förutsättningar att i detalj bestämma hur just deras verksamhet ska vara utformad för att uppfylla kraven i förslaget. Det torde även vara det mest kostnadseffektiva sättet att genomföra kraven.

Förslaget uppställer samma krav på alla operativa nominerade elmarknadsoperatörer. Det är i linje med målet i artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222 om att skapa en spelplan med lika villkor för nominerade elmarknadsoperatörer. Det säkerställer också att alla

marknadsaktörer kan vara trygga med att deras bud behandlas lika, oavsett hos vilken nominerad elmarknadsoperatör denne är kund.

Ei anser att förslaget på ett rimligt sätt säkerställer att uppgifter om kapaciteter och orderböcker kan överföras till systemet för marknadskopplingsfunktionen och att förslaget även i övrigt säkerställer att marknadskopplingsfunktionen fungerar som den ska, både före, under och efter marknadskopplingen. Därmed uppfyller den målet i artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222 om att säkerställa driftssäkerheten. Även kraven på regelbundna tester är i linje med detta mål.

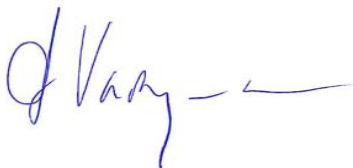
Sammanfattningsvis att Nord Pool och EPEX förslag till alternativ metod som back-up uppfyller de krav som finns i artikel 3 i förordning (EU) 2015/1222.

Hur man överklagar

Se bilaga 2, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Theresé Hindman-Persson, juristen Claes Vendel Nylander, analytikern Maria Rydberg samt juristen Linda Weman Tell, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Linda Weman Tell

Bilagor:

Bilaga 1 – Förslag till alternativ metod för back-up

Bilaga 2 - Så här gör du för att överklaga ett beslut

Skickas till:

Nord Pool AS (delges)

EPEX SPOT SE (delges)

Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter, ACER (för kännedom)